

Asesiad Effaith Cyfansawdd

Mae'r ddogfen yma yn asesu'r effaith fydd y polisi, gweithdrefn, cynllun ayb yn ei gael ar boblogaeth y sir ac yn gweithredu ar sail nifer o ddeddfau.

- **Deddf Cydraddoldeb 2010.** Mae'n rhoi dyletswydd ar fudiadau cyhoeddus i roi sylw dyledus i effaith unrhyw bolisi, weithdrefn, cynllun ayb newydd (neu wrth eu addasu) ar bobl â nodweddion gwarchoddedig. Mae gofyn i ni
 - ddiddymu gwahaniaethu, aflonyddu ac erledigaeth anghyfreithiol ac ymddygiad arall sydd wedi ei wahardd gan y Ddeddf.
 - hyrwyddo cyfle cyfartal rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchoddedig berthnasol a'r rhai nad ydynt.
 - meithrin perthynas dda rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchoddedig a'r rhai nad ydynt.

Yng Nghymru mae'r ddyletswydd benodol yn nodi yr angen i wneud asesiad effaith yn dilyn canllawiau penodol i ystyried yr effaith fydd newid mewn unrhyw bolisi neu weithdrefn (neu greu polisi neu weithdrefn o'r newydd), yn ei gael ar bobl hefo nodweddion cydraddoldeb gwarchoddedig. Rhaid gwneud asesiad amserol cyn gwneud penderfyniad ar unrhyw newid perthnasol (h.y. sy'n cael effaith ar bobl hefo nodwedd gwarchoddedig).

- **Dyletswydd Economaidd-Cymdeithasol.** Mae Cymru wedi gweithredu'r ddyletswydd bellach yma sy'n ran o Ddeddf Cydraddoldeb 2010 yn rhoi dyletswydd i fynd i'r afael ag anfantais economaidd-gymdeithasol mewn penderfyniadau strategol.
- **Safonau'r Gymraeg (Adran 44 Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011.** Mae'n ofynnol i'r Cyngor ystyried yr effaith fydd newid mewn unrhyw bolisi neu weithdrefn (neu greu polisi neu weithdrefn o'r newydd), yn ei gael ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg ac i sicrhau nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg. Mae'r ddogfen hon felly yn sicrhau bod y penderfyniadau yma'n diogelu ac yn hyrwyddo'r defnydd a wneir o'r Gymraeg.
- **Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015.** Mae dyletswydd ar y Cyngor i roi'r pum ffordd o weithio ar waith, ac i ymateb i'r 7 nod llesiant cenedlaethol.
- **Deddf Lluoedd Arfog 2021.** Rhaid i Gyngorau roi sylw dyledus i effaith y cynnig hwn ar y rhai sy'n gwasanaethu neu sydd wedi gwasanaethu yn y Lluoedd Arfog, ynghyd â'u teuluoedd.

Dyraniad Premiwm Mehefin 2026

Awdur: Dewi Aeron Morgan (CYLLID)

Teitl Swydd: Pennaeth Cyllid

Dyddiad: 03/06/2026

Fersiwn: Fersiwn TA

CAM 1 - Prif Nodau ac Amcanion y Polisi neu'r Ymarfer

1. Sut fath o ddogfen neu weithdrefn sy'n cael ei asesu?

- Gosod dyraniadau cyllideb ar gyfer y flwyddyn ariannol newydd a chynllunio ariannol strategol

2. Beth yw nodau, amcanion a chanlyniadau arfaethedig y polisi neu'r ymarfer?

Dyrannu gwarged yn y Premiwm Treth Cyngor a gasglwyd yn 2025/26 ac nad yw wedi ei ddyrannu eto. Mae oddeutu £914,000 yn weddill i'w ddyrannu ar ôl ymrwymiad sydd wedi eu gwneud.

3. Pwy yw'r prif grwpiau ymgynghorol (budd-ddeiliaid)?

Swyddogion yn yr adrannau sy'n cael eu heffeithio, a'r Aelodau Cabinet perthnasol.

CAM 2 - Data Ymgysylltu ac Asesu'r Effaith

4. Oes ymgais wedi ei wneud i gydymffurfio â'r ddyletswydd i ymgysylltu yn unol â'r hyn a ddisgrifir uchod ac oes digon o wybodaeth wedi ei gasglu i symud ymlaen?

Oes

Manylion yr ymgysylltu. Nodwch unrhyw ymgynghori neu ymgysylltu rydych chi wedi ei wneud neu yn bwriadu ei wneud

Gweithrediad	Dyddiadau	Gwybodaeth
Wedi ymgynghori gyda swyddogion perthnasol o fewn y Cyngor	5/6/2026 12:00:00 AM	Mae mwyafrif helaeth o incwm y Premiwm eisioes wedi cael ei glustnodi ond gwarged yn 2025/26 wedi rhoi cyfle i ddefnyddio'r arian i ariannu cynlluniau penodol yn y maes tai.

5. Pa wybodaeth sydd ar gael am yr effaith ar bob un o'r nodweddion a'r pynciau isod?

	Tystiolaeth, Gwybodaeth a Data Perthnasol	Effaith Posib Gadarnhaol a/neu negyddol
Hil	Mae'r defnydd o'r arian yn ymwneud â buddsoddi er mwyn osgoi costau cadw, ac i ariannu swydd rheolwr prosiect.	Effaith niwtral.
Anabledd	Mae'r defnydd o'r arian yn ymwneud â buddsoddi er mwyn osgoi costau cadw, ac i ariannu swydd rheolwr prosiect.	Effaith niwtral.
Rhyw	Mae'r defnydd o'r arian yn ymwneud â buddsoddi er mwyn osgoi costau cadw, ac i ariannu swydd rheolwr prosiect.	Effaith niwtral.
Oedran	Mae'r defnydd o'r arian yn ymwneud â buddsoddi er mwyn osgoi costau cadw, ac i ariannu swydd rheolwr prosiect.	Effaith niwtral.
Crefydd a Chred	Mae'r defnydd o'r arian yn ymwneud â buddsoddi er mwyn osgoi costau cadw, ac i ariannu swydd rheolwr prosiect.	Effaith niwtral.
Cyfeiriadedd Rhywiol	Mae'r defnydd o'r arian yn ymwneud â buddsoddi er mwyn osgoi costau cadw, ac i ariannu swydd rheolwr prosiect.	Effaith niwtral.
Ail-bennu rhywedd	Mae'r defnydd o'r arian yn ymwneud â buddsoddi er mwyn osgoi costau cadw, ac i ariannu swydd rheolwr prosiect.	Effaith niwtral.

Priodas a Phartneriaetgh Sifil	Mae'r defnydd o'r arian yn ymwneud â buddsoddi er mwyn osgoi costau cadw, ac i ariannu swydd rheolwr prosiect.	Effaith niwtral.
Beichiogrwydd a Mamolaeth	Mae'r defnydd o'r arian yn ymwneud â buddsoddi er mwyn osgoi costau cadw, ac i ariannu swydd rheolwr prosiect.	Effaith niwtral.
Iaith Gymraeg	Mae'r defnydd o'r arian yn ymwneud â buddsoddi er mwyn osgoi costau cadw, ac i ariannu swydd rheolwr prosiect.	Effaith niwtral.
Ystyriaethau Economaidd Gymdeithasol	Mae'r defnydd o'r arian yn ymwneud â buddsoddi er mwyn osgoi costau cadw, ac i ariannu swydd rheolwr prosiect.	Effaith niwtral
Y Rhai Sy'n Gwasanaethu Neu Sydd Wedi Gwasanaethu Yn Y Lluoedd Arfog, Ynghyd a'u Teuluoedd	Mae'r defnydd o'r arian yn ymwneud â buddsoddi er mwyn osgoi costau cadw, ac i ariannu swydd rheolwr prosiect.	Effaith niwtral.
Hawliau Dynol	Mae'r defnydd o'r arian yn ymwneud â buddsoddi er mwyn osgoi costau cadw, ac i ariannu swydd rheolwr prosiect.	Effaith niwtral.
Arall	Mae'r defnydd o'r arian yn ymwneud â buddsoddi er mwyn osgoi costau cadw, ac i ariannu swydd rheolwr prosiect.	Effaith niwtral.

6. Oes yna unrhyw fylchau data neu wybodaeth ac os felly beth yw'r rhain a sut y bwriedir ymdrin ag hwy?

Nag oes

7. Wrth ystyried penderfyniadau allweddol eraill sy'n effeithio ar y grwpiau hyn, oes yna effaith gynyddol (effaith gronnus)?

Mae penderfyniadau blaenorol wedi eu cynnal dros sawl blwyddyn wrth glustnodi defnydd y Premiwm. Wrth ystyried y penderfyniadau hyn, ni ystyrir fod y penderfyniadau yn effeithio ar y grwpiau hyn.

8. Beth mae'r cynnig yn ei gynnwys i ddangos eich bod wedi rhoi sylw dyledus i Ddyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus (i hyrwyddo cyfle cyfartal; helpu i ddileu gwahaniaethu, aflonyddu neu erledigaeth anghyfreithlon a meithrin perthnasau da a chydlyniant cymunedol ehangach) fel y mae'r 3 nod y Ddyletswydd Gyffredinol yn Neddf Cydraddoldeb 2010 yn eu cwmpasu?

Mae'r cynnig yma yn cynorthwyo'r Adran Tai ac Eiddo i weithredu camau positif er mwyn osgoi costau cadw dodrefn ayb yn y maes tai, ac er mwyn gweithredu prosiectau penodol. Mae sylw wedi ei roi i'r Ddyletswydd Cydraddoldeb ond ni welir fod yr hyn sydd yn y cael ei gynnig yn y penderfyniad a geisir yn cael effaith yn y maes yma.

9. Sut mae'r cynnig yn dangos fod sylw dyledus wedi ei roi i'r angen i fynd i afael ag anghyfartaledd o achos anfantais economaidd-gymdeithasol? (Sylwer fod hyn yn ymwneud â chau bylchau anghydraddoldeb yn hytrach na gwella canlyniadau i bawb yn unig)

Cynnig i arbed rheoli costau sydd yma a bydd y prosiectau yn cynorthwyo'r Adran Tai ac Eiddo i wireddu prosiectau. Bydd hyn o'i natur yn mynd i'r afael ag anghyfartaledd o achos anfantais economaidd-gymdeithasol.

10. Sut mae'r cynnig yn dangos gweithredu yn unol â gofynion Safonau'r Gymraeg (Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011), i beidio a thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg, ac i sicrhau cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg? Hefyd sut y gweithredir yn unol â pholisi a strategaeth iaith y Cyngor i fanteisio ar bob cyfle i hyrwyddo'r Gymraeg (y tu hwnt i ddarparu gwasanaethau'n ddwyieithog) a chynyddu cyfleoedd i ddefnyddio a dysgu'r iaith yn y gymuned?

Dim yn berthnasol - storio nwyddau sydd dan sylw yma, yn ogystal â swydd rheolwr prosiect.

11. Sut mae'r cynnig hwn yn diwallu gofynion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol drwy roi'r pum ffordd o weithio ar waith, ac yn ymateb i'r 7 nod llesiant cenedlaethol gan gynnwys creu Cymru sy'n Fwy Cyfartal?

Mae'r Premiwm presennol yn ariannu Cynllun Gweithredu Tai y Cyngor, sy'n ymgais ragweithiol i gryfhau cynladwyedd y cymunedau hynny o fewn Gwynedd sydd â nifer uchel o ail gartrefi a thai gwag hir dymor.

Mae Strategaeth Tai y Cyngor yn nodi'r weledigaeth o "Sicrhau bod gan bobl Gwynedd fynediad at gartref addas o safon, sy'n fforddiadwy ac sy'n gwella eu hansawdd bywyd".

Mae'r Strategaeth yn adnabod pum amcan yr oedd yn rhaid ceisio eu cyfarch os oedd y Cyngor am gyflawni'r weledigaeth hon:

- Neb yn ddigartref yng Ngwynedd
- Tai cymdeithasol ar gael i bawb sydd angen un
- Cartref pawb yng Ngwynedd yn fforddiadwy iddynt
- Tai Gwynedd yn amgylcheddol gyfeillgar
- Cartrefi yn cael dylanwad cadarnhaol ar iechyd a llesiant pobl Gwynedd.

Mae'r Cynllun Gweithredu Tai yn cynnwys nifer o brosiectau sydd, gyda'i gilydd, yn mynd ati i wireddu'r amcanion hyn.

CAM 3 - Caffael a Phartneriaethau

I2. A fydd y polisi neu'r ymarfer hwn yn cael ei gyflawni'n llwyr neu'n rhannol gan gontractwyr neu mewn partneriaeth â sefydliad(au) eraill?

Na fydd

Pa gamau fydd yn cael eu cymryd i gydymffurfio â'r Ddyletswydd Gydraddoldeb Gyffredinol, Hawliau Dynol a deddfwriaeth yr iaith Gymraeg a'r Ddyletswydd Economaidd-gymdeithasol o ran caffael a / neu partneriaethau?

Caffael:

-

Partneriaeth:

-

CAM 4 - Ymdrin ag Effaith Negyddol neu Anghyfreithlon a Chryfhau'r Polisi neu'r Ymarfer

I3. Wrth ystyried cymesuredd, a yw'r polisi neu'r ymarfer yn achosi effaith gadarnhaol neu negyddol sylweddol neu'n creu canlyniadau anghyfartal?

Effaith Gadarnhaol Sylweddol:

Mae'r cynnig yn ffordd i fuddsoddi er mwyn ein caniatu i weithredu mewn ffordd rhatach, drwy fewnoli'r gwasanaeth.

Effaith Negyddol Sylweddol:

Dim

I4. Dylid egluro unrhyw effaith negyddol bwriadol a pham y credir fod cyfiawnhad dros weithredu fel hyn (er enghraifft, ar sail gwella cyfle cyfartal neu fagu perthnasau da rhwng y sawl sy'n rhannu nodwedd warchoddedig a'r sawl sydd ddim neu oherwydd cyfiawnhad gwrthrychol neu weithred gadarnhaol

Dim effaith negyddol

I5. A fydd unrhyw un o'r effeithiau negyddol a nodwyd yn cyfrif fel gwahaniaethu anghyfreithlon ond eu bod yn anorfod (e.e. lleihau cyllid)?

Na fydd

Noder y rheswm dros ddweud hynny a'r cyfiawnhad dros barhau

Dim effaith negyddol

16. Pa fesurau neu newidiadau eraill fyddai'n bosib eu cynnwys er mwyn cryfhau neu newid y polisi / arfer i ddangos fod sylw dyledus wedi ei roi i hyrwyddo cyfle cyfartal; helpu i ddileu gwahaniaethu, aflonyddu neu erledigaeth anghyfreithlon a meithrin perthnasau da a chydlyniant cymunedol ehangach; fel yr ymdrinnir â nod wella yn Nyletswydd Gyffredinol Deddf Cydraddoldeb 2010?

Ni ystyrir fod hynny'n angenrheidiol.

17. Pa fesurau neu newidiadau eraill fyddai'n bosib eu cynnwys er mwyn cryfhau neu newid y polisi / arfer i ddangos fod sylw dyledus wedi ei roi i'r angen i leihau canlyniadau anghyfartal o ganlyniad i anfantais economaidd-gymdeithasol?

Ni ystyrir fod hynny'n angenrheidiol.

18. Pa fesurau neu newidiadau eraill fyddai'n bosib eu cynnwys er mwyn cryfhau neu newid y polisi / arfer i ddangos fod sylw dyledus wedi ei roi i'r angen i gynyddu cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg ac i beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg yn unol â Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 a lleihau neu atal unrhyw effeithiau andwyol y gall y polisi/ymarfer ei gael ar yr iaith Gymraeg?

Ni ystyrir fod hynny'n angenrheidiol.

19. A oes digon o wybodaeth i lunio barn gytbwys a symud ymlaen?

Oes

CAM 5 - Penderfynu Mynd Ymlaen

20. O ystyried yr wybodaeth sydd wedi'i chasglu yng Nghamau 1-4, ydi hi'n bosib symud ymlaen â'r polisi neu'r ymarfer ai peidio, ac os felly, ar ba sail? Dewis o:

Parhau â'r polisi neu'r ymarfer yn ei ffurf bresennol

CAM 6 - Camau Gweithredu a Threfniadau i Fonitro Canlyniadau ac Adolygu Data

Mae'r broses AEC yn un barhaus ac nid yw yn dod i ben pan fo'r polisi/ymarfer a'r AEC wedi'u cytuno a'u gweithredu. Mae dyletswydd gyfreithiol benodol i fonitro effaith y polisiâu/ymarferion ar gydraddoldeb ar sail barhaus i adnabod a yw'r canlyniadau wedi newid ers i chi gyflwyno neu addasu'r polisi neu ymarfer newydd hwn. Os nad yw'r data perthnasol gennych chi, dylech fod yn gweithredu i gywiro hyn yn eich cynllun gweithredu. I weld canllawiau EHRC ar gasglu data gallwch adolygu eu [Fframwaith Fesur](#)

21. Pa gamau gweithredu a nodwyd yng Nghamau 1-5 neu unrhyw waith casglu data ychwanegol fydd o gymorth i fonitro'r polisi / ymarfer pan gaiff ei weithredu:

Gweithrediad	Dyddiadau	Amserlen	Cyfrifoldeb Arewiniol	Ychwanegu i'r Cynllun Gwasanaeth
--------------	-----------	----------	-----------------------	----------------------------------

Adolygu gwerth am arian y cynllun	3/31/2027 12:00:00 AM	Blynyddol	Pennaeth Cyllid	Na
-----------------------------------	-----------------------	-----------	-----------------	----

22. Pa drefniadau i fonitro ac adolygu effaith barhaus y polisi neu'r ymarfer hwn fydd yn cael eu gweithredu, gan gynnwys amserlenni ar gyfer pryd y dylid ei adolygu'n ffurfiol:

Trefniadau Monitro ac Adolygu (gan gynnwys lle fydd y canlyniadau'n cael eu cofnodi)	Amserlen ac Amllder	Cyfrifoldeb Arweiniol	Ychwanegu i'r cynllun Gwasanaeth
Adolygu gwerth am arianol	Blynyddol	Pennaeth Cyllid	Na